

- використання інтелектуального та психологічного підходів до навчання;
- обов'язкове застосування індивідуального підходу;
- використання розвитку загальних здібностей студентів та спеціальної вокальної підготовки у їх взаємозбагаченні.

Висновки... Таким чином, порівняльний аналіз європейської та китайської вокальних шкіл довели, що сучасна китайська вокальна школа у більшій мірі серед надбань європейської вокальної культури запозичила кращі досягнення італійської вокальної школи. У сукупності із результатами розвитку національного мистецтва ці досягнення склали науково-методичне підґрунтя для розвитку сучасної вокальної школи Китаю із своїми особливостями.

Дані результати дослідження не вичерпують проблеми спорідненості європейської та китайської вокальних шкіл. Подальшого дослідження можуть отримати положення щодо самостійної підготовки іноземних студентів, які навчаються в Україні.

Література

1. Барсова Ю. А. Практические советы обучающимся пению / Ю. А. Барсова. – Л.: Музыка, 1968. – 190 с.
2. Морозов В. Вокальный слух и голос / В. Морозов. – М.: Музыка, 1965. – 240с.
3. Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению / А. Г. Менабени. – М. : Просвещение, 1987. – 230 с.

Анотація

У статті наведені основні особливості китайської вокальної методики та визначені спільні риси з європейською вокальною школою.

Анотація

В статье поданы основные особенности китайской вокальной методики и определены общие черты с европейской вокальной школой.

Summary

In this article are discovered the general especially of China Vocal methods and defined its common lines with Europe Vocal School.

Подано до редакції 29.11.2009 р.

Рекомендовано до друку докт.пед.наук, проф.Гуральник Н.П.

□ 2009

Шевчук Л.О.

СТАНДАРТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧИТЕЛІВ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Постановка проблеми у загальному вигляді... Разом з розвитком інформаційного суспільства трансформується система освіти і вимоги до професійної компетентності. Невід'ємною складовою професійної компетентності педагога є інформаційно-комунікаційна компетентність – комп'ютерна грамотність плюс уміння здійснювати пошук інформації, використовувати й оцінювати її, володіння технологіями комп'ютерних комунікацій, вміння засвоювати і використовувати можливості інформаційних технологій для вирішення методичних і навчально-виховних проблем [3, с. 36].

У Республіці Польща особливе значення надається проблемам набуття вчителем необхідних для професійної діяльності компетенцій, формування інформаційної компетентності вчителів, що засвідчується створенням відповідних стандартів підготовки та удосконалення навичок педагогічних фахівців. На нашу думку, ці проблеми потребують ґрунтовного висвітлення та актуалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Різні аспекти підготовки та діяльності учителя інформаційного суспільства висвітлені у працях польських та вітчизняних науковців. Російська дослідниця А.Савіна у своїх працях аналізує підготовку польських учителів, одним з аспектів якої є інформаційна компетентність. В.Дрозка акцентує нашу увагу на створенні формули вчителя майбутнього. Дослідженням стандартів покращення дистанційного навчання з використанням новітніх технологій займались Дж. Деллорс, Дж. Яковіч-Корчинські. Польський дослідник М.Сисло в складі робочої групи розробив проект стандартів підготовки вчителів до використання інформаційних технологій. Е.Барон-Поланчук у своїх працях переконливо доводить необхідність використання мультимедійних навчальних матеріалів у професійній діяльності усіх без винятку вчителів. З ним погоджується М.Охманські, який наголошує на важливості набуття педагогами інформатично-медіальних компетенцій.

Формулювання цілей статті... У нашій статті ми ставимо за мету дослідити та проаналізувати діючі стандарти інформаційної компетентності учителів у Республіці Польща, яку ми розглядаємо як невід'ємну складову загальної педагогічної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження... За визначенням Г.К.Селевка, інформаційна компетентність – це ключова суперкомпетентність людини XXI століття, важливий інструмент майбутньої професійної діяльності теперішніх учнів і студентів, а також викладачів [5, с. 68].

В XX ст. під впливом розвитку економіки, науки та техніки, процесів демократизації та розповсюдження освіти сформувались різні моделі підготовки вчителів. З-поміж них – психологічна, праксеологічна, але найвідомішою серед спеціалістів стала третя модель, в основі якої лежить процес кібернетизації, комп'ютеризації та інформатизації будь-якої сфери діяльності людини. Дидактика, в трактуванні прибічників такої моделі, розглядається не як теорія освіти та навчання, а як технологія. З введенням в масову школу аудіовізуальних технік, комп'ютерів, контролюючих та тренуючих машин частіше використовується термін “медіальна педагогіка”. Прибічники даної моделі активно обговорюють питання про роль учителя в комп'ютеризованій школі. Найважливішою, з точки зору прибічників даної моделі, є технологічна та інформаційна підготовка [4, с. 77].

Увага дослідників зосередилась на трьохмірній формулі, яка враховує вимоги, поставлені вчителів суспільством та “європейськими викликами”. На думку спеціалістів, в рамках цієї формули створюється модель учителя майбутнього [6, с.48]. Запропонована вченими формула складається з трьох основних частин. Перша частина – це предметно-дидактичний перфекціонізм учителя, який базується на фундаментальній загальноосвітній та професійній підготовці і складає базу для професійної діяльності. Друга складова включає володіння учителем знаннями зі сфери теорії та практики педагогічної діяльності з використанням зарубіжного педагогічного досвіду. Третя частина трьохмірної формули підготовки сучасного вчителя складає знання та вміння пошуку, відбору, використання та збереження інформації. Отже, інформаційна компетентність є однією з найважливіших складових професійної компетентності учителя.

Великий обсяг різнопланової інформації змінює розуміння ролі вчителя. Усе частіше вона полягає в безпосередньому моделюванні процесів здобуття, обробки, використання і збереження інформації, та перенесенні їх на практичний ґрунт шляхом відшукування різноманітних зв'язків між теорією і практикою. Вчителі створюють у класі співтовариство, що навчається, в якому учні постійно зайняті здобуттям не лише власних компетенцій, але допомогою іншим у набутті компетенцій. Справді, школа перетворюється на організацію, що навчається, в якій усі дійові особи залучені до процесу пізнання. З цієї точки зору вчителі самі стають наставниками учнів і генераторами знань, постійно зайнятими педагогічним експериментуванням і нововведеннями.

Широкий набір апаратури, що включає інформаційну мережу, цифрові ресурси, електронне устаткування, повинен створювати це співтовариство і допомагати його роботі зі створення знань і колективному навчанню у будь-який час в будь-якому місці. Якщо вчителі є компетентними у застосуванні форм і методів навчання, спрямованих на конструювання знань, вони розробляють навчальні посібники і заняття з використанням ІКТ; використовують ІКТ для вироблення в учнів і критичного мислення; творять для своїх учнів і колег суспільство знань. Такі вчителі часто працюють над розробкою та реалізацією ідеї про перетворення школи на співтовариство, засноване на принципах інновацій і неперервного навчання, що доповнюються засобами ІКТ [2].

Зважаючи на значення даної проблеми у 2008 році ЮНЕСКО було опубліковано проект “Інформаційно-комп'ютерні технології: стандарти компетенцій для учителів” (ICT Competency Standards for Teachers), який мав на меті розробити універсальний набір вказівок для організаторів професійної підготовки з метою виявлення, підготовки і оцінки навчальних матеріалів або програм підготовки учителів до використання ІКТ у процесі викладання і конструювання знань; розробити загальний перелік навичок, що дозволяють учителям використовувати ІКТ у процесі викладання, що допомагає учням конструювати знання, а учителям – покращити виконання професійних обов'язків; підвищити професійну підготовку вчителів за рахунок освоєння педагогічних прийомів, методів групової роботи, лідерства і новаторських методів шкільної роботи з використанням ІКТ; звести воедино різні точки зору і термінологію, що відносяться до використання ІКТ в підготовці вчителів [8].

Експерти ЮНЕСКО вважають, що дотримання цих стандартів може вплинути на:

- виховання у душі нескороминущих цінностей і передачу культурної спадщини;
- розвиток особистісних якостей молоді і дорослих;
- зміцнення демократії і розширення участі різних груп в житті суспільства, особливо жінок і меншин;
- міжкультурне взаєморозуміння і мирне вирішення конфліктів, поліпшення здоров'я і благополуччя;
- економічний розвиток, зменшення бідності і підвищення добробуту широких верств населення.

Проект “Інформаційно-комп'ютерні технології: стандарти компетенцій для учителів” має цільовою групою вчителів початкової і середньої школи. Проте ці підходи можуть бути застосовані до всіх ступенів освіти – початкового, середнього, професійного і вищого, освіти без відриву від виробництва, спеціалізованої і післяуніверситетської освіти, безперервної освіти. Вони стосуються і різних категорій людей, залучених в сферу освіти – не лише вчителів, але і учнів, директорів шкіл, ІКТ-координаторів, розробників програм, адміністраторів, інструкторів професійної підготовки, викладачів педагогічних навчальних закладів.

Впродовж останніх декількох років польська освіта ставить за мету визначення стандартів навчання, розширення та вдосконалення професійних умінь вчителів з використанням засобів інформаційних технологій [9].

Усвідомлюючи це, Рада інформаційної та медіальної освіти у серпні 2003 року розробила стандарти підготовки вчителів до використання інформаційних технологій. Згідно з цим документом, вплив на технічний аспект навчання (комунікаційні ресурси) здійснюють такі чинники: e-learning, віртуальна освіта, теленавчання, навчання через Інтернет. На роль та функції вчителя впливають дистанційне навчання, дистанційна освіта та нестационарне навчання [10].

Аналіз стандартів професійної підготовки вчителів до використання інформаційних технологій засвідчує, що кожен учитель в його професійній діяльності має супроводжувати процес навчання використанням готових мультимедійних навчальних матеріалів (MTM – Multimedia Teaching Materials) доступних на освітньому ринку та вміти проектувати власні мультимедійні навчальні матеріали. Ефективність професійної діяльності вчителя зумовлена багатьма чинниками – крім теоретичних знань, знаннями інформаційних технологій та вміннями проектування і використання MTM. Таким чином, перед кожним учителем постають нові завдання, які вимагають прийняття відповідних мір – адекватних практичних дій проектування та використання MTM [7].

На думку Мацея Сисла "усі учителі з часом ставатимуть такою ж мірою учителями інформаційної технології і комунікації, як і читання, письма, математики" [10, 2]. Отже, кожен учитель має бути готовий до використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній діяльності. Автори стандартів окреслюють такі напрями, за якими згруповані стандарти:

1. Основи користування термінологією (поняттями), засобами (обладнанням), програмами і методами інформаційних технологій.
2. Інформаційна технологія як складова підготовки учителя.
3. Роль і використання інформаційної технології учителем у практичній діяльності.
4. Використання інформаційної технології як дидактичного медіазасобу для викладання свого предмета.
5. Етично-правові і соціальні аспекти доступу і використання ІКТ.

Польська вчена Малгожата Ростковська, коментуючи Стандарти підготовки вчителів до використання інформаційних технологій, зазначає, що Міністерство освіти підтримує розвиток інформаційних технологій для навчання та з 1998 року докладає значних зусиль щодо організації фінансування з метою обладнання та забезпечення польських шкіл комп'ютерами та інформаційними програмами. Найважливіші законодавчі розробки пов'язані з впровадженням нових технологій до освіти та навчанням вчителів в сфері інформаційних технологій. Акцентується увага на створенні учням умов для набуття компетенцій, пов'язаних з пошуком, порядком використання інформації з різних джерел з метою ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій. У положеннях, що стосуються професійної підготовки вчителів, сформульовано вимоги до використання ІКТ у власній роботі вчителя, а також застосування ІКТ у навчанні. Постановою Міністерства освіти Польщі у 2004 році прийнято запропоновані Стандарти. У документі зазначається, що батьки, роботодавці, громадськість та суспільство очікують, що школи підготують учнів до життя в інноваційному інформаційному суспільстві, свідомих користувачів інформаційних технологій, здатних до пошуку, аналізу, оцінки інформації, здатних перетворювати зазначені вміння у знання, а далі в мудрість, гарно поінформованих та відповідальних за свій гармонійний розвиток як громадян.

Науковці також наголошують на тому, що роль вчителя трансформується за рахунок використання ІКТ, а ІКТ повинні бути одночасно й інструментом при підготовці кадрів.

Розробка і прийняття Стандартів відіграють важливе значення. Перш за все, вони впливають на свідомість учителя, даючи йому зрозуміти, що власна освіта – у власних руках, а Стандарти можуть служити засобом самоконтролю і самоперевірки. Стандарти служать спільним мірилом педагогічної компетентності і для вищих закладів педагогічної освіти, які готують учителів, і для початкових шкіл, гімназій і ліцеїв, де ці вчителі працюють після завершення навчання. Крім того, Стандарти служать підставою для організації конкретних практичних заходів: розробки бакалаврських та магістерських навчальних програм і програм післядипломного навчання. Власне прикладом цього є те, що після запровадження Стандартів рішенням ректорів вищих закладів педагогічної освіти було створено робочу групу, яка на їх основі розробила програму, що була запроваджена у всіх навчальних закладах, які готують учителів. І, насамкінець, розроблені стандарти служать критерієм при акредитації напрямів підготовки, курсів і програм підготовки учителів.

Рівень інформаційної компетентності може бути перевірений визнаною у Європі формою контролю – екзаменом на здобуття Європейського сертифіката комп'ютерної компетентності (ECDL – European Computer Driving Licence). При розробці матеріалів головний акцент ставився на підготовці до свідомого користування комп'ютером, а також методами інформатики, які повинні допомагати в підготовці фахівців до активного функціонування в інформаційному суспільстві. Європейський сертифікат комп'ютерної компетентності ECDL включає сім модулів, які охоплюють наступні сфери: користування інформаційною технікою, використання комп'ютерів, обробка текстів, бази даних, менеджерську і презентаційну графіку, послуги інформаційних мереж. ECDL єдиний у всій Європі і служить:

- підготовці громадян Європи до життя в суспільстві глобальної інформації;
- підвищенню рівня інформаційної компетентності в професійній діяльності і щоденному житті;

- введеному базового рівня кваліфікацій, який не залежить від напрямку і рівня освіти працівників;
- розробці моделі освіти інформаційного суспільства;
- активізації професійної мобільності.

У Польщі студенти, які отримали Сертифікат ECDL можуть бути звільнені від занять з інформаційних технологій на підставі рішення міністра науки і вищої освіти від 12 липня 2007 року. Сьогодні Сертифікат визнається у 146 країнах світу. Для осіб, які потребують підтвердження вищого рівня інформаційної компетентності, у Польщі уже доступний Сертифікат ECDL Advanced з 4 напрямів: обробка текстової інформації, комп'ютерні підрахунки, робота з базами даних, а також управлінська і презентаційна графіка. Екзаменаційні центри є при низці польських навчальних закладів, а також у спеціально створених екзаменаційних центрах.

Висновки... Таким чином, проаналізувавши стандарти і підходи до укладання програм підготовки вчителів у сфері інформаційних технологій та інформатики, можемо засвідчити, що створення таких освітніх документів демонструє значну увагу до проблеми, яка нами вивчається, з боку відповідних адміністративних структур Республіки Польща. Припускаємо, що вжиті заходи та розпорядження сприяють підвищенню рівня інформаційної компетентності польських учителів. Можливість складання екзаменів, і, внаслідок цього, отримання сертифікатів, які визнаються у 146 країнах, сприяє конкурентоспроможності польських фахівців на європейському ринку праці. Вважаємо цікавою перевірку висловленого нами припущення щодо задовільного рівня інформаційної компетентності польських студентів педагогічного профілю і працюючих учителів. Власне на це ми зараз і спрямовуємо свою роботу, яка має на меті проведення паралелі з відповідними категоріями українських студентів і викладачів.

Література

1. Європейський Сертифікат Комп'ютерних Умінь. ECDL [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ecdl.com/pl/>
2. Осадча К.П. Європейські норми та стандарти компетентності учителів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. [електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Portal/soc_gum/pptp/2009_1/articles/2009/09_01ppokpens.pdf.
3. Пальчук М. Компетентність педагога професійної школи як інтегральна характеристика його професійних і особистісних якостей / М. Пальчук // Педагогіка і психологія професійної освіти. – № 5. – 2007. – С. 35-41.
4. Савина А. К. Польша: проблемы подготовки учителей для школы XXI века / А.К. Савина // Вестник Университета Российской Академии Образования. – №1. – 2008. – С. 72-81.
5. Селевко Г.К. Педагогические технологии на основе информационно-коммуникационных средств / Г.К. Селевко Г.К. – М.: НИИ школьных технологий, 2005. – 208 с.
6. Drozka W. Młode pokolenie nauczycieli polskich; Kwiatkowska H., Lewowicki T. Zrodla inspiracji wspolczesnej edukacji nauczycielskiej // Aspiracje, styl zycia i pracy w swietle badan autobiograficznych. Warszawa, 1997. – s. 48
7. Baron-Polańczyk E. Factors Differentiating the Information and Communication Technology Competences and Teachers' Activities Concerning the Design and Application of Multimedia Teaching Materials – Research Report. [електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.educationalrev.us.edu.pl/vol/tner_3_2008.pdf
8. ICT competency standards for teachers: policy framework [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001562/156210e.pdf>.
9. MENiS: Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. [електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.menis.gov.pl/prawo/wszystkie/rozp_302.php
10. Sysło M. M.: Standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i informatyki. Katowice 2004 [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.kiss.pl/konf2004/index.php?option=content&task=view&id=20>

Анотація

У статті розглядається проблема впливу інформаційних компетенцій на підготовку компетентних учителів Польщі. Проаналізовано стандарти інформаційної компетенції.

Аннотация

В статье рассматривается проблема влияния информационных компетенций на подготовку компетентных учителей Польши. Проанализированы стандарты информационной компетентности.

Summary

The article is dedicated to the problem of the information competences' influence on the competent teachers' training in Poland. The author analyzes the information proficiency standards.

Подано до редакції 16.12.2009 р.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. Заболотнюю О.А.